Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi

İşlenmiş ürünün ithalat vergisinin, bünyesinde bulundurduğu ithal ürünün vergisinden daha düşük olduğu işlemler için uygulanır.

Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi

ÖZET

İşlenmiş ürünün ithalat vergisinin, bünyesinde bulundurduğu ithal ürünün vergisinden daha düşük olduğu işlemler için uygulanır. Rejim, serbest dolaşıma girişinde aranılan bazı teknik düzenlemelere uygunluğunun sağlanması için işleme faaliyetine tabi tutulması gereken eşyada da uygulanır.

Serbest dolaşıma girmemiş eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde, ithalat vergilerine veya ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, niteliğini veya durumunu değiştiren işlemlere tabi tutulmaları ve bu işlemlerden elde edilen ürünlerin gümrük vergileri üzerinden serbest dolaşıma girmelerine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir. Elde edilen bu tür ürünler, işlenmiş ürün olarak adlandırılır.

Değişmemiş eşyaya veya izinde öngörülen işlemin ara aşamalarından birinde bulunan ürünlere ilişkin bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, gümrük vergileri tutarı, ithal eşyasının bu rejime ilişkin beyannamenin tescili sırasında yürürlükte bulunan vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına dayanılarak belirlenir.

GİRİŞ

1)Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulan ithal eşyasının, tercihli bir tarife uygulanmasından yararlanabildiği ve aynı tercihli tarife uygulamasının serbest dolaşıma giren aynı nitelikteki işlenmiş ürünlere de uygulanabildiği hallerde, işlenmiş ürünlerin tabi olduğu ithalat vergileri, söz konusu tercihli tarife çerçevesinde belirlenmiş vergi oranına göre hesaplanır.

2)Tercihli tarife uygulamasının, tarife kotaları veya tarife tavanlarına tabi olması halinde, işlenmiş ürünler için 1.fıkrada belirtilen vergi oranının uygulanması, söz konusu tercihli tarifenin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili sırasında ithal eşyasına uygulanabilmesi koşuluna bağlıdır. Serbest dolaşıma giren işlenmiş ürünlerin imalatında fiilen kullanılan ithal eşyası miktarı, serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili sırasında yürürlükte olan tarife kotaları ve tarife tavanları hesabına katılır. Bu durumda, işlenmiş ürünlerle aynı olan ürünler için açılmış tarife kotaları veya tavanlarının hesabına herhangi bir ilave yapılmaz.

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 123 ilâ 127.maddeleri çerçevesinde gümrük kontrolü altında işleme rejiminden faydalanmak amacıyla yapılan başvuruların yükümlü tarafından e- başvuru sistemi aracılığıyla gümrük idaresine iletilmesi ve gümrük idaresince uygun bulunması halinde verilecek gümrük kontrolü altında işleme izinleri 05.05.2016 tarihinden itibaren Tek Pencere Sistemi kapsamına alınmıştır.

Gümrük Kontrolü Altında İşleme İzni; *İşleme işini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine gümrük idarelerince verilir. İzin, sadece Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere;*

a)İşlenmiş ürünler içinde ithal eşyasının teşhisinin mümkün olduğu,

b)Eşyanın işlenmesinden sonra, rejime tabi tutulduğu sıradaki niteliğine veya durumuna dönüştürülmesinin ekonomik olarak mümkün olmadığı,

c)Rejimin uygulanmasının, ithal eşyasının tabi olduğu menşe ve miktar kısıtlaması kurallarının etkilerini saptırmayacağı,

d)Türkiye'deki benzer eşyanın üreticilerinin temel ekonomik çıkarlarını olumsuz etkilemeyen, bir işleme faaliyeti oluşturma veya devam ettirme yönündeki ekonomik amaçlara uyulduğu, hallerde verilir.

Değişmemiş eşyaya veya izinde öngörülen işlemin ara aşamalarından birinde bulunan ürünlere ilişkin bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, gümrük vergileri tutarı, ithal eşyasının bu rejime ilişkin beyannamenin tescili sırasında yürürlükte bulunan vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına dayanılarak belirlenir.

I- GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME REJİMİNE İLİŞKİN MEVZUAT HÜKÜMLERİ

“Gümrük Kontrolü” Deyimi: Türkiye Gümrük Bölgesi ile diğer ülkeler arasında taşınan eşyanın giriş, çıkış, transit, nakil ve nihai kullanımını ve serbest dolaşımda bulunmayan eşyanın durumunu düzenleyen gümrük mevzuatı ve diğer mevzuatın doğru uygulanmasını sağlamak için gümrük idareleri tarafından yürütülen; Eşyanın muayenesi, beyanname verileri ile elektronik veya yazılı belgelerin varlığının ve gerçekliğinin doğrulanması, işletmelerin hesap ve diğer kayıtlarının incelenmesi, taşıma araçlarının kontrolü, bagajların ve kişilerin yanlarında ya da üstlerinde taşıdıkları diğer eşyanın kontrolü ile resmi araştırmalar ve diğer benzeri uygulamaları ifade eder.“ Gümrük kontrolü altında işleme rejimi”, Gümrük rejimlerinden bir tanesidir ***(4458 Sayılı Gümrük Kanunu’nun 3/13 ve 3/15.maddeleri).***

“Gümrük Gözetimi” Deyimi: Gümrük mevzuatına ve gereken hallerde gümrük gözetimi altındaki eşyaya uygulanacak diğer hükümlere uyulmasını sağlamak üzere gümrük idareleri tarafından genel olarak uygulanan işlemleri ifade eder ***(4458 Sayılı Gümrük Kanunu’nun 3/12.maddesi).***

Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejiminin Tanımı:371 ila 375.maddelerde bahsedilen gümrük kontrolü altında işleme rejimi, işlenmiş ürünün ithalat vergisinin, bünyesinde bulundurduğu ithal ürünün vergisinden daha düşük olduğu işlemler için uygulanır. Rejim,serbest dolaşıma girişinde aranılan bazı teknik düzenlemelere uygunluğunun sağlanması için işleme faaliyetine tabi tutulması gereken eşyada da uygulanır (***Gümrük Yönetmeliği’nin 370.maddesi).***

Örnek 1:A firmasının İspanya’dan domates satın aldığını, bu domatesleri gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutarak salça, domates sosu ve domates suyu üreterek serbest dolaşıma soktuğunu/ithal ettiğini varsayalım. Gümrük kontrolü altında işleme rejiminin mantığına göre domatesin gümrük vergileri, domates sosu ve domates suyunun ithal vergilerine göre daha yüksek, domates sosu ve domates suyunun ithal vergilerinin domatesin ithal vergisinden daha düşük olması gerekir.

Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi: Gümrük Kanunu’nun 80 ilâ 83.Maddelerinde sayılan Şartlı muafiyet düzenlemesi ve Ekonomik etkili gümrük rejimlerinden bir tanesidir ***(Gümrük Kanunu’nun 79.maddesi).***

Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi: *Serbest dolaşıma girmemiş eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde, ithalat vergilerine veya ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, niteliğini veya durumunu değiştiren işlemlere tabi tutulmaları ve bu işlemlerden elde edilen ürünlerin gümrük vergileri üzerinden serbest dolaşıma girmelerine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir. Elde edilen bu tür ürünler, işlenmiş ürün olarak adlandırılır.* Gümrük kontrolü altında işleme rejiminin uygulanabileceği durumların listesi ile bu rejim konusu eşyanın serbest dolaşıma giriş rejimi dışında gümrükçe onaylanmış bir işlem ve kullanıma tabi tutulabileceği istisnai durumlar ve özel şartlar yönetmelikle belirlenir ***(Gümrük Kanunu'nun 123.maddesi).***

Örnek 2:B firmasının Ukrayna'dan buğday satın aldığını, bu buğdayları ithal etmeden gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutarak un, irmik ve kepek üreterek, ortaya çıkan işlenmiş ürünleri gümrük vergi ve resimlerini ödeyerek serbest dolaşıma soktuğunu/ithal ettiğini varsayalım. A firması önce tek pencere sistemi üzerinden müracaat ederek gümrük kontrolü altında işleme izni alır, sonra buğdaylar için Gümrük kontrolü altında işleme rejimine ilişkin gümrük beyannamesini tescil ettirir, sonra bu buğdayları işleyerek ortaya çıkan işlenmiş ürünleri (Un, irmik ve kepek)gümrük vergi ve resimlerini ödeyerek serbest dolaşıma sokar/ithal eder.

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 123 ilâ 127.maddeleri çerçevesinde gümrük kontrolü altında işleme rejiminden faydalanmak amacıyla yapılan başvuruların yükümlü tarafından e-başvuru sistemi aracılığıyla gümrük idaresine iletilmesi ve gümrük idaresince uygun bulunması halinde verilecek gümrük kontrolü altında işleme izinlerinin **05.05.2016 tarihinden itibaren** Tek Pencere Sistemi kapsamına alınması uygulamasına başlanmış olup; Gümrük kontrolü altında işleme izni başvurusu ile iznin verilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak işlemler aşağıda belirtildiği şekilde gerçekleştirilecektir:

1- Gümrük kontrolü altında işleme izni başvurusu yükümlüsünce Tek Pencere Portal Sistemi (https://uygulama.gtb.gov.tr/TekPencere)üzerinden gerçekleştirilir. Gümrük kontrolü altında işleme izni başvurusu, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı internet sitesinde yer alan rehberde belirtilen hususlar dikkate alınarak doldurulur ve gümrük idaresine elektronik ortamda gönderilir.

2- Tek Pencere Portal Sistemi üzerinden iletilen başvuru ilgili gümrük müdürlüğünce, ibraz edilen belgeler de kontrol edilerek değerlendirilir.

3- Başvuruda herhangi bir eksiklik ve/veya hata tespit edilmesi durumunda eksikliklerin tamamlanmasını ve/veya hatanın düzeltilmesini teminen başvuru gerekçe belirtilmek suretiyle elektronik ortamda reddedilir. Reddedilen başvurular yükümlü tarafından eksikliklerin tamamlanması ve/veya hatanın düzeltilmesi sonrasında Tek Pencere Portal Sistemi üzerinden gümrük idaresine elektronik ortamda tekrar gönderilir.

4- Yapılan inceleme neticesinde herhangi bir eksiklik veya hata bulunmadığı tespit edilen başvurular ile tespit edilen eksiklik ve/veya hataların yükümlüsünce giderildiği anlaşılan başvurular kabul edilir.

5- Kabul edilen başvurunun uygun bulunması halinde, gümrük müdürü veya yetkilendirdiği kişi tarafından gümrük kontrolü altında işleme izni başvurusu Tek Pencere Portal Sistemi üzerinden onaylanır ve sistem tarafından 0971 (TPS-Gümrük Kontrolü Altında İşleme İzni)kodlu e-belge ile bu belgeye ait 23 haneli numara üretilir.

6- Tek Pencere Sistemi tarafından verilen 23 haneli belge numarası/belge satır numarası (Örnek: Referans No:16545419880849000000392/1)ilgili gümrük beyannamesinin 44 no.lu kutusunda "Belge Referans No" ve "Belge Tarihi" alanlarında beyan edilir. Gümrük kontrolü altında işleme rejimine ilişkin gümrük beyannamesinde 23 haneli e-belge numarasından sonra gümrük kontrolü altında işleme rejimine ilişkin satırın numarası, gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulan eşyanın bu rejim kapsamında ithaline ilişkin gümrük beyannamesinde ise 23 haneli e-belge numarasından sonra bu rejime ilişkin satırın numarası yazılır.

7- *Söz konusu belgeye ilişkin bilgiler elektronik ortamda yer alacağından, beyanname ekinde ayrıca kâğıt ortamında ıslak imzalı gümrük kontrolü altında işleme izni aranmaz.* Gümrük işlemleri sırasında ihtiyaç duyulması durumunda belge içeriğinin Tek Pencere Sistemi üzerinden sorgulanması mümkündür ***(Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 2016/41 Sayılı Genelgesi).***

- *Değişmemiş eşyaya veya izinde öngörülen işlemin ara aşamalarından birinde bulunan ürünlere ilişkin bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, gümrük vergileri tutarı, ithal eşyasının bu rejime ilişkin beyannamenin tescili sırasında yürürlükte bulunan vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına dayanılarak belirlenir* ***(Gümrük Kanunu'nun 126.maddesi).***

Örnek 3:İkinci örneğimizdeki işlem görmeden önceki ilk madde/eşya olan buğdayın işleme sırasında *bir gümrük yükümlülüğü doğduğun da, gümrük vergileri tutarı, buğday üzerinden ,buğdaya ilişkin beyannamenin tescili sırasında yürürlükte bulunan vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına dayanılarak belirlenir/hesaplanır.*

Gümrük Kanunu'nun 127.maddesine Göre;

1)Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulan ithal eşyasının, tercihli bir tarife uygulanmasından yararlanabildiği ve aynı tercihli tarife uygulamasının serbest dolaşıma giren aynı nitelikteki işlenmiş ürünlere de uygulanabildiği hallerde, işlenmiş ürünlerin tabi olduğu ithalat vergileri, söz konusu tercihli tarife çerçevesinde belirlenmiş vergi oranına göre hesaplanır.

2)Tercihli tarife uygulamasının, tarife kotaları veya tarife tavanlarına tabi olması halinde, işlenmiş ürünler için 1 inci fıkrada belirtilen vergi oranının uygulanması, söz konusu tercihli tarifenin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili sırasında ithal eşyasına uygulanabilmesi koşuluna bağlıdır. Serbest dolaşıma giren işlenmiş ürünlerin imalatında fiilen kullanılan ithal eşyası miktarı, serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili sırasında yürürlükte olan tarife kotaları ve tarife tavanları hesabına katılır. Bu durumda, işlenmiş ürünlerle aynı olan ürünler için açılmış tarife kotaları veya tavanlarının hesabına herhangi bir ilave yapılmaz ***(Gümrük Kanunu'nun 127.maddesi).***

Örnek 4:Türkiye'de faaliyet gösteren C firmasının Bosna-Hersek'ten patates satın alarak bu patatesleri gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutarak patates cipsi ürettiğini, Türkiye ile Bosna-Hersek arasında imzalanan serbest ticaret anlaşması gereği patates ithalatının tercihli tarife uygulamasından faydalandığı/faydalanma hakkına sahip olduğunu varsayarsak, gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında üretilen cipslerinde tercihli tarife uygulamasından faydalanarak serbest dolaşıma girmesi/ ithal edilmesi gerekir.

Gümrük Kontrolü Altında İşleme İzni; *İşleme işini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine gümrük idarelerince verilir. İzin, sadece Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere*

a)İşlenmiş ürünler içinde ithal eşyasının teşhisinin mümkün olduğu,

b)Eşyanın işlenmesinden sonra, rejime tabi tutulduğu sıradaki niteliğine veya durumuna dönüştürülmesinin ekonomik olarak mümkün olmadığı,

c)Rejimin uygulanmasının, ithal eşyasının tabi olduğu menşe ve miktar kısıtlaması kurallarının etkilerini saptırmayacağı,

d)Türkiye'deki benzer eşyanın üreticilerinin temel ekonomik çıkarlarını olumsuz etkilemeyen, bir işleme faaliyeti yapma veya devam ettirme yönündeki ekonomik amaçlara uyulduğu, hallerde verilir.(d)bendinde belirtilen ekonomik şartların yerine getirildiği ya da yerine getirilmiş addedildiği haller yönetmelikle belirlenir ***(Gümrük Kanunu'nun 124.maddesi).***

Örnek 5:Yukarıda (Dördüncü)örneğimizdeki C firması Türkiye'de yerleşik bir Türk firması olup, gümrük kontrolü altında işleme rejimine uygulanmasıyla ortaya çıkan işlenmiş ürün patates cipsinden, bu ürünün patatesten üretildiği kolaylıkla anlaşılabilir, söz konusu cipslerin tekrar patatese dönüştürülmesi mümkün değildir.

- Gümrük kontrolü altında işleme rejimine ilişkin süreler, rejimin ibrası ve verimlilik oranları Kanun'un 111 ve 112.maddelerdeki esaslar çerçevesinde yönetmelikle belirlenir ***(Gümrük Kanunu'nun 125.maddesi).***

İzin Başvurusu ve İznin Verilmesi: Gümrük kontrolü altında işleme rejimi izin başvurusu Gümrük Yönetmeliğinin **Ek-55'inde** yer alan form ile ilgili gümrük müdürlüğüne yapılır. Başvuru sırasında verilen bilgilerin yetersiz görülmesi halinde ek bilgi ve belgeler istenebilir. Gümrük müdürlüğünce izin Gümrük Yönetmeliğinin **56 No'lu ekinde** yer alan form kullanılarak verilir. *Yazılı talep üzerine iznin yenilenmesine veya bazı bölümlerinin değiştirilmesine izin verilebilir.*

Rejim kapsamında getirilen eşya için 4458 sayılı Gümrük Kanununun 202.maddesi uyarınca teminat alınır. Gümrük kontrolü altında işleme rejimi beyannamesi izin veren gümrük müdürlüğünce tescil edilir ***(3 Sayılı Gümrük Kontrolü Altında İşleme Tebliği'nin 2.maddesi).***

Örnek 6:Yukarıda (Dördüncü)örneğimizdeki C firmasının Bosna-Hersek'ten patates satın alarak bu patatesleri gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutmak amacıyla gümrük kontrolü altında işleme izni almak için ilgili (Derince)gümrük idaresine müracaat ettiğini, söz konusu izni aldığını varsayalım. Gümrük kontrolü altında işleme rejimi beyannamesi, izni veren Derince Gümrük Müdürlüğü'nce tescil edilir ve rejim kapsamında getirilen eşya için 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 202.maddesi uyarınca teminat alınarak ithalat gerçekleştirilir. Üretilen ürünler (patates cipsi)ithalat vergileri ödenerek serbest dolaşıma sokulur ve alınan teminat iade edilir.

İznin Geçerlilik Süresi, Süre Uzatımı, Beklenmeyen Hal ve Mücbir Sebepler: Gümrük kontrolü altında işleme rejimine ilişkin ***iznin geçerlilik süresi****, ekonomik şartlar, başvuru sahibinin özel şartları ve işleme faaliyetinin özelliği dikkate alınarak iki yılı (24 ayı)aşmamak üzere belirlenir. İzin düzenlenirken, işleme faaliyetinin gerçekleştirilmesi için gereken süre dikkate alınarak, işlenmiş ürünlerin, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması için gerekli süre tespit edilir.* ***Sürenin başlangıcı iznin verildiği tarihtir. Süre sonu ise izin belgesi süresinin bittiği ayın son günüdür.*** *Bu süreler mücbir sebep ve beklenmeyen hallerde veya izin sahibi tarafından ileri sürülen haklı gerekçelere bağlı olarak üç aya kadar uzatılabilir.* Gümrük Yönetmeliğinin 31.maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen mücbir sebep ve beklenmeyen hallerin gümrük kontrolü altında işleme izin belgesinin geçerlilik süresi içerisinde meydana gelmesi halinde, iznin süresi uzatılabilir. Mücbir sebep ve beklenmeyen haller ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından alınacak belgelerle tevsik edilir. *Firmaların mücbir sebep ve beklenmeyen hallerden yararlanabilmeleri için en geç izin süresi sonundan itibaren bir ay içerisinde izni veren gümrük müdürlüğüne müracaat etmeleri gerekmektedir*. Belirtilen sürede yapılmayan müracaatlar değerlendirmeye alınmaz. *Mücbir sebep ve beklenmeyen haller nedeniyle izin kapsamında ithal edilen eşyanın, yerine konulamayacak şekilde telef veya kaybının ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından alınacak belgelerle ispat edilmesi durumunda, gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında verilen izin, bu eşyanın işlenerek serbest dolaşıma sokulması aranmaksızın kapatılır* ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 372.maddesi,3 Sayılı Gümrük Kontrolü Altında İşleme Tebliği'nin 3.maddesi).***

Örnek 7- a:Yukarıda (Dördüncü)örneğimizdeki C firmasının gümrük kontrolü altında işleme iznini 01.01.2020 tarihinde aldığını ve belge geçerlilik süresinin de üç ay olduğunu, C firması üretimine devam ederken beklenmeyen bir şekilde Corona virüsünden etkilenerek üretiminde aksamaların meydana geldiğini varsayalım. C firması 2020 Mart ayı sonuna kadar izni *veren gümrük müdürlüğüne müracaat ederek süre uzatım talebinde bulunabilir.*

b)Corona virüsünün etkisinin çok şiddetli geçtiğini ve C firmasının çalışanlarının sağlığı ve toplum sağlığını düşünerek üretimine 6 ay ara vermek zorunda kaldığını, bu arada havaların ısınması (yaz aylarının gelmesi)nedeniyle üretime sokulması gereken (Bosna-Hersek'ten satın alınan)patateslerin filizlenerek çürüdüğünü varsayalım. *C firmasınca, söz konusu telef ve kaybın ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından alınacak belgelerle ispat edilmesi durumunda, gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında verilen izin, bu eşyanın işlenerek serbest dolaşıma*

sokulması aranmaksızın kapatılır.

Rejime Giriş Beyanı: Eşyanın rejime girişine ilişkin beyanname, izin belgesinde belirtilen gümrük idaresine sunulur. Gümrük kontrolü altında işleme rejimine giriş için verilecek beyanname, yazılı beyan normal usul hükümlerine uygun olarak düzenlenir. Beyannamede eşya ile ilgili yapılan tanımlama, izin belgesindeki eşya tanımlamasına uygun olmak zorundadır. Basitleştirilmiş usulü kullanma izni verilmesi halinde, Kanunun 71.maddesinde öngörülen basitleştirilmiş usul,168.madde hükmü doğrultusunda uygulanır. Basitleştirilmiş beyana ilişkin tamamlayıcı beyannamenin izin belgesinde öngörülen süre içerisinde ve ibra senedinin ibrazından önce gümrüğe verilmesi gerekir. Rejime giriş esnasında, eşyaya isabet eden vergiler teminata bağlanır ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 373.maddesi).***

Örnek 8:Yukarıda (Dördüncü)örneğimizdeki C firmasının gümrük kontrolü altında işleme iznini aldıktan sonra ilgili beyannameyi izni veren gümrük idaresine sunduğunu varsayalım. Beyan edilen eşya ile izin belgesindeki eşyanın aynı olması gerekir. Ayrıca, rejime giriş esnasında, söz konusu eşyaya isabet eden vergiler teminata bağlanır.

- Gümrük antrepo, gümrük kontrolü altında işleme ve geçici ithalat rejimlerine tabi tutulan eşya için teminat alınması öngörülen durumlarda, statü belgesi sahibi kişilerden, talep etmeleri halinde, ithalat vergilerinin yüzde onu oranında teminat alınır ***(Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği'nin 26.maddesi).***

Verimlilik Oranının Hesaplanması Ve Rejimin Sonlandırılması:

1)Rejimin ibrasında, verimlilik oranının tatbiki yoluyla işlem görmüş ürünlere isabet ettiği belirlenen ithal eşya miktarı ya da gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulan değişmemiş ithal eşya miktarı esas alınır.

2)Değişmemiş eşya veya izinde öngörülene nazaran işlemin ara aşamalarından birinde bulunan ürünler için bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, gümrük vergileri tutarı, ithal eşyanın gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulduğu beyannamenin tescili sırasındaki vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına istinaden hesaplanır.

3)Bu hesaplamalar,361 ve 362.madde hükümleri esas alınarak yapılır ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 374.maddesi).***

Örnek 9:Yukarıda (Dördüncü)örneğimizdeki C firmasının patatesleri işleyerek patates cipsi yapması işleminde, rejimin ibrası için ya söz konusu patateslerin işlenmesi sonucunda ortaya çıkan cipslerdeki patates oranı (verimlilik oranı)dikkate alınır, ya da gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulan değişmemiş ithal eşya (patates)miktarı esas alınır. Değişmemiş eşya veya izinde öngörülene nazaran işlemin ara aşamalarından birinde bulunan ürünler için bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, gümrük vergileri tutarı, ithal eşyanın gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulduğu beyannamenin tescili sırasındaki vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına istinaden hesaplanır.

Serbest Bölgelerdeki Eşyaya Yönelik Yapılabilecek İşlemler: Bir serbest bölgeye konulmuş serbest dolaşımda olmayan eşya; dahilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi veya geçici ithalat rejimlerinden birine tabi tutulması halinde, söz konusu rejimlerin bu Yönetmelikle belirlenen hükümlerine tabidir. Bu durumda, serbest bölgelerin işletilmesine ve gümrük gözetimine ilişkin koşullar da göz önünde bulundurulur. Bu rejimlere ilişkin izin belgelerinde faaliyetlerin yürütüleceği serbest bölge ismi belirtilir ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 425.maddesi).***

Envanter Kayıtlarının İçeriği: Envanter kayıtları;

a)Eşyanın miktarını ve normal ticari tanımını, marka, numara ve diğer ayırt edici özelliklerini, paketlerin tür ve sayısını, konteynerlerin mevcudiyeti halinde bunların ayırt edici işaretlerini,

b)Eşyanın yerleştirildiği yeri,

c)Eşya giriş ve çıkışında kullanılan taşıma belgesine ilişkin bilgileri,

ç)Eşyanın gümrük statüsünü gösteren belgeye ilişkin bilgileri,

d)Elleçleme işlemlerine ilişkin açıklamaları,

e)Serbest bölgeye getirilen eşya, dahilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi veya geçici ithalat rejimine tabi tutulan eşya ise bu rejimlere ilişkin açıklamaları, içerir. Serbest bölgelerin gözetim ve kontrolünü olumsuz etkilemeyeceği durumlarda, bu bilgilerden bir kısmının bulunmamasına gümrük idarelerince izin verilebilir. Bir gümrük rejimi çerçevesinde kayıtların tutulması gerektiğinde, bu kayıtlarda bulunan bilginin envanter kayıtlarında bulunmasına gerek yoktur ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 429.maddesi).***

Örnek 10:A firmasının gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutmak için Malezya'dan Hindistan cevizi satın aldığını, işleme faaliyetini Mersin Serbest Bölgesinde yapacağını varsayalım. A firması tutacağı envanter kayıtlarında; Söz konusu eşyanın kıymeti, ticari tanımı, cinsi, ayırt edici özellikleri, miktarı, eşya kaplarının tür ve adedi, giriş çıkış kayıtları, taşıma belgeleriyle, eşyaların içinde bulunduğu kaplar, konteynerler, eşyanın konulduğu yer, eşyanın statüsünü gösteren belgeye ilişkin bilgileri, vb. hakkında ayrıntılı bilgiler, elleçleme işlemlerine ve eşyanın tabi tutulduğu rejime (Dahilde işleme rejimi, geçici ithalat rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi vb.)ilişkin ayrıntılı bilgileri içermesi ve ilgili belgelerin düzenli şekilde arşivlenip saklanması gerekir.

İşlem Görmüş Ürünün, İşlenmiş Ürünün Veya Değişmemiş Eşyanın Envanter Kayıtlarına Girişi: Dahilde işleme rejimi veya gümrük kontrolü altında işleme rejimi, serbest bölgede bulunan işlem görmüş ürünün, işlenmiş ürünün veya değişmemiş eşyanın, envanter kayıtlarına girişi halinde sona erer. Gerek görülmesi halinde, söz konusu kayıtlara girişe ilişkin hususlar, dahilde işleme rejimi ve gümrük kontrolü altında işleme rejimi kayıtlarında da belirtilir ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 430.maddesi).***

- Ekonomik yönden bir ihtiyaç bulunması ve gümrük gözetiminin olumsuz etkilenmemesi koşuluyla;

1-a)İhraç amacı dışında, serbest dolaşımda bulunan eşyanın gümrüklü antrepoya konulmasına,

b)Serbest dolaşımda olmayan eşyanın, gümrüklü antreposunda dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine ilişkin hükümler çerçevesinde işçiliğe tabi tutulmasına, Bakanlıkça belirlenecek şartlar altında izin verilebilir

2)Birinci fıkrada belirtilen durumlarda eşya, gümrük antrepo rejimine tabi değildir ***(Gümrük Kanunu'nun 100.maddesi).***

– Dahilde işleme, gümrük kontrolü altında işleme veya geçici ithalat rejimlerinde basitleştirilmiş usuller kullanılarak yapılan beyanda, bu Yönetmeliğin serbest dolaşıma giriş rejiminde basitleştirilmiş usullere ilişkin 142 ilâ 151.madde hükümleri uygulanır ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 168.maddesi)***

İzin Belgelerinde Değişiklik ve Başvuru Sahibinin Sorumluluğu: Gümrük kontrolü altında işleme izin belgelerinde değişiklik yapılmasına ilişkin bütün talepler izni veren gümrük müdürlüklerince sonuçlandırılır. İzin başvurusunda bulunan kişi, başvuru belgesini imzalayıp sunmakla; başvuru belgesinde yer alan bilgilerin doğruluğundan, başvuru belgesiyle birlikte verilen belgelerin güvenilirliğinden, gümrük işlemleriyle ilgili bütün yükümlülüklere uymaktan dolayı sorumluluğu kabul etmiş sayılır. *İzin verilebilmesi için, iznin verilebilmesine ilişkin tüm şartların başvuru sahibince yerine getirilmesi ve bunun kanıtlanması gerekir. Rejimin kullanılmasına ilişkin şartlar verilen izinde belirtilir. İzin hak sahibi, iznin verilmesinden sonra ortaya çıkan ve iznin devamını, içeriğini veya gümrük gözetimini etkileyebilecek her türlü gelişmeyi izni veren gümrük müdürlüğüne bildirmek zorundadır* ***(3 Sayılı Gümrük Kontrolü Altında İşleme Tebliği'nin 4.maddesi).***

Ekonomik Şartlar: Dahilde işleme, gümrük kontrolü altında işleme ve hariçte işleme rejimlerine ait ekonomik koşulların yerine getirilmiş addedildiği hükümler saklı kalmak kaydıyla, ekonomik etkili gümrük rejimleri kullanım izinleri ekonomik koşullar incelenmeksizin verilmez. Gümrük kontrolü altında işleme rejiminde, ekonomik koşulların incelenmesi sonucunda ülke dışı kaynakların kullanımının ülke içinde bir işleme faaliyeti yaratacağının veya işleme faaliyetinin devamlılığının sağlanacağının belirlenmesi gerekir ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 312.maddesi).***

Ticaret Politikası Önlemlerinin Uygulanması:

1)Eşyanın serbest dolaşıma girişi sırasında ticaret politikası önlemlerinin uygulanması öngörülüyorsa söz konusu önlemler eşyanın bir ekonomik etkili gümrük rejimine girişinde ya da bu rejime tabi oldukları süre zarfında uygulanmaz.

2)Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine girişinde ticaret politikası önlemlerinin uygulanması öngörülüyorsa söz konusu önlemler eşyanın ekonomik etkili gümrük rejimlerine tabi tutulmaları durumunda da uygulanır.

3)*Gümrük kontrolü altında işleme sonucunda elde edilen işlenmiş ürünlerin serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulması halinde işlem görmüş ürüne ilişkin ticaret politikası önlemleri uygulanır.*

4)Serbest dolaşıma giriş rejiminde uygulanan ticaret politikası önlemleri,

a)Gümrük Kanunu’nun 18 ve 19.maddeleri uyarınca Türk menşeini koruyan,

b)Standart değişim sistemi de dahil olmak üzere tamir gören,

c)Kanunun 116.maddesine uygun olarak daha ileri düzeyde bir işleme faaliyetine tabi tutulan, eşyaya, hariçte işlemeyi müteakip serbest dolaşıma girişi veya yeniden ithali halinde uygulanmaz.

5)*Ticaret politikası önlemlerinin, eşyanın ihracatında uygulanması öngörülmüş ise, bu önlemler, gümrük antrepo rejimine tabi tutulmuş serbest dolaşımda bulunan eşyanın buralardan Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkarılması sırasında da uygulanır* ***(Gümrük Yönetmeliği’nin 319.maddesi).***

Örnek 11:Yukarıda (10.örneğimizde)yer alan, A firmasının gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutmak için Malezya’dan satın aldığı Hindistan cevizi için, işleme faaliyeti boyunca, serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında uygulanması gereken ticaret politikası önlemleri uygulanmaz ama, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine girişinde ticaret politikası önlemlerinin uygulanması öngörülüyorsa, söz konusu önlemler eşyanın ekonomik etkili gümrük rejimlerine (gümrük kontrolü altında işleme rejimine, vb.)tabi tutulmaları durumunda da uygulanır. Öte yandan, serbest dolaşıma giriş rejiminde uygulanan ticaret politikası önlemleri; Gümrük Kanunu’nun 18 ve 19.maddeleri uyarınca Türk menşeini koruyan, standart değişim sistemi de dahil olmak üzere tamir gören, Gümrük Kanunu’nun 116.maddesine uygun olarak daha ileri düzeyde bir işleme faaliyetine tabi tutulan, eşyaya, hariçte işlemeyi müteakip serbest dolaşıma girişi veya yeniden ithali halinde uygulanmaz.

Ticaret politikası önlemlerinin, eşyanın ihracatında uygulanması öngörülmüş ise,bu önlemler, gümrük antrepo rejimine tabi tutulmuş serbest dolaşımda bulunan eşyanın buralardan Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkarılması sırasında da uygulanır.

İşleme Faaliyetleri Yapılabilecek Antrepo Tipleri:

1)Dahilde işleme ve gümrük kontrolü altında işleme rejimleri kapsamındaki eşyanın, gümrük antrepo rejimine tabi tutulmadan antrepolarda işlenmesine izin verilebilir. Ancak bu işleme faaliyetleri;

a)İhracat ve serbest dolaşıma giriş rejimlerinde basitleştirilmiş usul uygulanacak ise, dahilde işleme rejiminin şartlı muafiyet sistemi veya gümrük kontrolü altında işleme rejimi altında işleme faaliyetleri, A,C ve D tipi antrepolarda,

b)(a)bendinde belirtilen basitleştirilmiş usul uygulanmıyor ise, dahilde işleme ve gümrük kontrolü altında işleme faaliyetleri, tüm antrepo tiplerinde izin alınması şartıyla yapılabilir.

2)Dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimi izni alınmadan, birinci fıkranın (a)bendinde belirtilen gümrük antrepolarında anılan rejimlere ilişkin işleme faaliyetlerine başlanılmaz. Ayrıca, alınacak izin belgesinde işleme faaliyetlerinin yapılacağı gümrük antreposunun tipi de belirtilir.

3)*Ancak bu faaliyetlerin, eşdeğer eşya kullanılmaksızın uygulanan dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine ilişkin olması durumunda, serbest dolaşımda bulunan eşyanın, ortak depolamaya ilişkin 337.madde hükümleri çerçevesinde antrepoya konulmasına izin verilmez.*

4)Ortak depolamaya ilişkin 337.madde ile dördüncü fıkra hükümlerinin saklı kalması ve işlemlerin yürütülmesini olumsuz etkilememesi kaydıyla, gümrük idareleri, antrepo rejimine tabi serbest dolaşımda bulunmayan eşya ile dahilde işleme ve gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine tabi ithal eşya veya işlem görmüş ürünlerin birlikte depolanmasına izin verebilir.

5)Kayıtlar, gümrük idaresine, herhangi bir zamanda tabi tutulduğu rejim kapsamında bulunan eşya veya ürünlerin tamamının durumlarını kesin olarak izleme imkanı sağlamalıdır ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 341.maddesi).***

İşleme Faaliyetine Tabi Tutulan Serbest Dolaşımda Bulunan Eşya:

1)*İhracata bağlı önlemlerden yararlanmayan serbest dolaşımda bulunan eşya, gümrük idaresinin izni ile ihraç amacı dışında ve antrepo rejimine tabi tutulmadan antrepolara konulabilir. Ancak bu tür eşyanın antrepolara konulabilmesi için;*

a)*Söz konusu eşyanın dahilde veya gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine tabi olarak antrepolarda yapılacak işleme faaliyetlerinde kullanılacağının kanıtlanması,*

b)*Konulacağı antreponun eşyanın tabi tutulacağı işleme faaliyetlerine elverişli olması,*

c)*Ekonomik yönden ihtiyaç bulunması,*

ç)*Gümrük gözetimini olumsuz etkilememesi,*

d)*Ortak depolamaya ilişkin Gümrük Yönetmeliği'nin 337.maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, eşyanın gümrük statüsünün her zaman belirlenebilmesi, gerekir.*

2)Gümrük idareleri, gözetim açısından, antrepoya alınan bu tür eşyanın antrepo stok kayıtlarına kaydedilmesini isteyebilir **(*Gümrük Yönetmeliği'nin 342.maddesi).***

Örnek 12:İthalatçı D firmasının ihracata önlemlerden yararlanmayan serbest dolaşımda bulunan X eşyasını ilgili gümrük idaresinin izni ile ihraç amacı dışında ve antrepo rejimine tabi tutmadan antrepoya koyduğunu varsayalım. Ancak, bu tür eşyanın antrepolara konulabilmesi için; Söz konusu eşyanın dahilde işleme rejimi veya gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine tabi olarak antrepolarda yapılacak işleme faaliyetlerinde kullanılacağının kanıtlanması, konulacağı antreponun eşyanın tabi tutulacağı işleme faaliyetlerine elverişli olması, ekonomik yönden ihtiyaç bulunması, gümrük gözetimini olumsuz etkilememesi ve ortak depolamaya ilişkin olarak *Gümrük Yönetmeliği'nin 337.maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla,* eşyanın gümrük statüsünün her zaman belirlenebilmesine imkan vermesi gerekir.

İşleme Faaliyetine Tabi Tutulan Serbest Dolaşımda Bulunmayan Eşya:

1)*Dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi eşya, gümrük idaresinin izni ile antrepo rejimine tabi tutulmadan antrepolara konulabilir.* Ancak bu tür eşyanın antrepolara konulabilmesi için;

a)*342.maddenin birinci fıkrasının (b),(c),(ç)ve (d)bentlerinde belirtilen şartların sağlanması,*

b)*Dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimi için alınan izin belgelerinde eşyanın antrepoda işleme faaliyetine tabi tutulacağının ve antrepo tipinin belirtilmiş olması,*

c)*İşleme faaliyetlerinin ara sıra değil sık sık yapılıyor olması,*

ç)*Eşyanın antrepoya konulmasının, dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimleri hükümlerinin uygulanmasını ve denetlemeyi olumsuz etkilememesi, gerekir*

2)Birinci fıkraya göre antrepolara alınan eşya antrepo stok kayıtlarına geçirilmez, bu kayıtların yerine duruma göre dahilde işleme kayıtları veya gümrük kontrolü altında işleme kayıtları

dikkate alınır. Bu kayıtlarda izin belgesinin sayı ve tarihi gösterilir. Ayrıca bu kayıtlar, her zaman söz konusu rejimlere tabi eşya veya ürünlerin tümünün durumunu tam olarak gösterecek şekilde tutulur. Gümrük idaresi bu kayıtların kontrolünü yapar **(*Gümrük Yönetmeliği'nin 343.maddesi).***

Örnek 13:Yukarıda (10.örneğimizde)yer alan, A firmasının gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutmak için Malezya'dan satın aldığı Hindistan cevizlerinin, ilgili gümrük idaresinin izni ile antrepo rejimine tabi tutulmadan Y antreposuna konulduğunu varsayalım. Ancak, bu tür eşyanın antrepoya konulabilmesi için; Gümrük Kanunu'nun 342.maddenin birinci fıkrasının (b),(c),(ç)ve (d)bentlerinde belirtilen şartların sağlanması, gümrük kontrolü altında işleme rejimi için alınan izin belgesinde eşyanın antrepoda işleme faaliyetine tabi tutulacağının ve antrepo tipinin belirtilmiş olması, işleme faaliyetinin ara sıra değil sık sık yapılıyor olması, eşyanın antrepoya konulmasının gümrük kontrolü altında işleme rejimi hükümlerinin uygulanmasını ve gümrük denetimini olumsuz yönde etkilememesi, gerekir.

Rejimlere Geçişlerde Uygulanacak Hükümler:1) Antrepo rejimine tabi olan veya olmayan eşyanın dahilde işleme ya da gümrük kontrolü altında işleme rejimine yahut bu rejimlerden antrepo rejimine veya dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimlerini sona erdiren yeni rejimlere geçişlerinde aşağıdaki beyan usullerine ilişkin hükümler uygulanır;

a)Antrepo rejimine tabi tutulmadan antrepoya konulan dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine tabi tutulacak eşya hakkında 166.maddede belirtilen kayıt usulü uygulanır. Bu durumda eşyanın taşınmasına ilişkin belgelere, dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme kayıtlarına yapılan giriş sıra numarası ve tarihi yazılır.

b)Antrepo rejimine tabi olarak depolanan eşyanın, dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine tabi tutulması halinde,166.maddede belirtilen kayıt usulü uygulanır. Bu durumda, antrepo rejimi, dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme kayıtlarına yapılan girişle ibra edilir. Bu girişe ilişkin sıra numarası ve tarih gibi referanslar antrepo stok kayıtlarına geçirilir.

c)Antrepo rejimine tabi tutulmadan depolanan dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine tabi, değişmemiş eşya veya işlem görmüş ürünlerin antrepo rejimine tabi tutulması halinde,166.maddede belirtilen kayıt usulü uygulanır. Bu durumda dahilde işleme veya

gümrük kontrolü altında işleme rejimleri antrepo stok kayıtlarına yapılan girişle ibra edilir. Bu kayıtlara girişlere ilişkin sıra no ve tarih gibi referanslar dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme kayıtlarına geçirilir. Ayrıca antrepo stok kayıtlarına,536.maddede belirtilen ibarelerden uygun olanları yazılır.

d)*Antrepolarda işleme tabi tutulan, dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi değişmemiş eşya veya işlem görmüş ürünlerin; 1- Yeniden ihraç işlemine tabi tutulmasında,166.maddede belirtilen kayıt usulü,2- Serbest dolaşıma sokulmasında,149.maddede öngörülen kayıt yoluyla beyan usulü,3- Yeniden ihracat veya serbest dolaşıma giriş dışında başka bir rejime tabi tutulmasında ilgili normal veya basitleştirilmiş usule ilişkin hükümler, uygulanır.*

2)Birinci fıkra uyarınca antrepolardan çıkarılan değişmemiş eşya veya işlem görmüş ürünlerin antrepo stok kayıtlarına kaydedilmesine gerek yoktur ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 344.maddesi).***

İşlem Görmüş Nihai Ürünün Vergilendirilmesi:

1)*Gümrük Yönetmeliği'nin 375.maddesi uyarınca, serbest dolaşıma girecek işlem görmüş ürünlerin kıymetinin belirlenmesinde, yükümlü tarafından Gümrük Yönetmeliğinin anılan maddesinin birinci fıkrasının (ç)bendinde yer alan "İthal eşyanın kıymeti ile işleme maliyetinin toplamı" yönteminin tercih edilmesi halinde, yine yükümlünün tercihine göre aşağıda yer alan fıkralardaki hükümler uygulanabilir.*

2)*İthal eşyasının kıymeti ile işleme maliyetinin toplamı yönteminde işleme maliyetleri; genel giderler ve serbest dolaşımdan temin edilen eşyanın bedeli dâhil olmak üzere, gümrük kontrolü altında işlem görmüş ürünlerin üretiminde ortaya çıkan tüm maliyetlerdir.* ***Gümrük kontrolü altında işlem görmüş ürünün gümrük vergisine esas gümrük kıymeti;*** *işlem görmüş ürünün bünyesinde yer alan yurt içinden temin edilen girdilerin bedelleri, yurt dışından temin edilen girdilerin gümrük kıymetleri ve işlem görmüş ürün için yapılmış olan tüm maliyetlerden oluşur.*

3)3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun ithalatta KDV matrahını düzenleyen 21.maddesinin birinci fıkrasının (c)bendine göre, gümrük beyannamesinin tescil tarihine kadar yapılan diğer giderler ve ödemelerden vergilendirilmeyenler ile mal bedeli üzerinden hesaplanan

fiyat farkı, kur farkı gibi ödemeler ithalatta katma değer vergisi matrahına dâhil olduğundan, *gümrük beyannamesinin tescil tarihine kadar yapılan diğer giderler ve ödemelerden vergilendirilmiş olanlar ithal eşyasının katma değer vergisi matrahına katılmaz/girmez.*

4)*Gümrük kontrolü altında işlenmiş ürünün katma değer vergisine esas olan matrahı; Söz konusu ürün bünyesine dâhil edilmiş vergilendirilmeyen ürünlerin bedeli ile işleme maliyetinin toplamından oluşur.*

5)*Gümrük kontrolü altında işlenmiş ürünlerin Katma Değer Vergisinin belirlenmesinde aşağıda belirtilen süreç takip edilir:* a)Gümrük kontrolü altında işleme faaliyetleri neticesinde elde edilmiş ürün için öncelikle, söz konusu ürün bünyesinde bulunan eşyanın miktarı yönünden Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri (YGM)marifetiyle serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil tarihinden itibaren bir ay içerisinde hazırlanacak raporda; rejim kapsamında ithal edilmiş ürünün serbest dolaşıma sokulmuş nihai ürün içerisindeki miktarı ve işleme faaliyetinin rejim çerçevesinde mevzuata uygun olarak yapılıp yapılmadığı tespit edilir.

b)Katma Değer Vergisi yönü ile de Yeminli Mali Müşavir (YMM)marifetiyle serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil tarihinden itibaren bir ay içerisinde hazırlanacak raporda; işlenmiş ürün bünyesinde yer alan daha önce ithal edilmiş ve/veya yurt içinden temin edilmiş eşya için ödenen Katma Değer Vergisi, her bir beyanname esas alınarak ve ayrıntılı olarak tespit edilir.

c)*Bu Tebliğdeki hükümler saklı kalmak ve* ***söz konusu raporlar aylık dönemler halinde ilgili Gümrük Müdürlüğüne ibraz edilmek kaydıyla,*** *nihai ürünün gümrük kıymeti bu maddenin ikinci fıkrasına göre tam beyan edilir.* ***Katma Değer Vergisi ise****, nihai ürün bünyesinde yer alan daha önce katma değer vergisi ödenerek ithal edilen ve/veya yurt içinden temin edilen eşyanın bedelleri indirilerek beyan edilir ve ilgili eşya için serbest dolaşıma giriş rejimi beyanında bulunulur*. Ayrıca, serbest dolaşıma sokulacak söz konusu nihai ürünün içinde bulunan rejim kapsamında kullanılan eşya miktarı ile bünyesinde bulunan eşya için daha önce ödenmiş olan toplam KDV, KDV'leri ödenmiş ürünlerin miktarları ve bedelleri ilgili beyannamelerin 44 No'lu hanesine yazılarak ihtiyaç duyulabilecek gerekli ilave meşruhat düşülür.

ç)Gümrük idaresince ilgili hat kriterlerine göre yapılacak muayene ve kontroller normal usullere göre gerçekleştirilir ve beyannameler kapatılabilir statüde kalır. *Aylık dönemler halinde gümrüğüne intikal eden YGM ve YMM raporlarına göre ilgili beyannamelerin kontrolleri*

yapıldıktan sonra tüm işlemlerin usulüne uygun yapıldığı anlaşıldığında işlemler sonuçlandırılıp ilgili beyannameler kapatılır. **Aykırı durumların tespiti halinde ilgili kanunlara göre icap eden/gereken cezai müeyyideler tatbik edilir.**

d)*Bu maddenin beşinci fıkrasının (a)ve (b)bentlerine göre tanzim edilmesi gereken raporlar, nihai ürüne ilişkin serbest dolaşımın gerçekleşmesinden itibaren bir ay içerisinde hazırlanıp takip eden ayın en geç 10'una kadar söz konusu nihai ürünün serbest dolaşıma sokulduğu Gümrük Müdürlüğüne ibrazı* ***(3 Sayılı Gümrük Kontrolü Altında İşleme Tebliği'nin 4-A.maddesi).***

Örnek 14:İşlem görmüş nihai ürünün vergilendirilmesi için; *"İthal eşyanın kıymeti ile işleme maliyetinin toplamı" yönteminin tercih edilmesi halinde, yükümlünün tercihine göre aşağıda yer alan fıkralardaki hükümler uygulanabilir. İthal eşyasının kıymeti ile işleme maliyetinin toplamı yönteminde işleme maliyetleri; genel giderler ve serbest dolaşımdan temin edilen eşyanın bedeli dâhil olmak üzere, gümrük kontrolü altında işlem görmüş ürünlerin üretiminde ortaya çıkan tüm maliyetlerdir. Gümrük kontrolü altında işlem görmüş ürünün gümrük vergisine esas gümrük kıymeti; işlem görmüş ürünün bünyesinde yer alan yurt içinden temin edilen girdilerin bedelleri, yurt dışından temin edilen girdilerin gümrük kıymetleri ve işlem görmüş ürün için yapılmış olan tüm maliyetlerden oluşur*.3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun ithalatta matrahı düzenleyen 21.maddesinin birinci fıkrasının (c)bendine göre, gümrük beyannamesinin tescil tarihine kadar yapılan diğer giderler ve ödemelerden vergilendirilmeyenler ile mal bedeli üzerinden hesaplanan fiyat farkı, kur farkı gibi ödemeler ithalatta katma değer vergisi matrahına dâhildir. **Gümrük kontrolü altında işlenmiş ürünün katma değer vergisine esas matrahı, söz konusu ürün bünyesine dâhil edilmiş vergilendirilmeyen ürünlerin bedeli ile işleme maliyetinin toplamından oluşur.**

Gümrük Kanunu'nun 115.maddesine Göre:

1)İlgili kuruluşların görüşleri alınarak yönetmelikle belirlenen listede yer alan işleme faaliyetleri sonucunda, asıl işlem görmüş ürünlerle birlikte söz konusu listede belirtilen ikincil işlem görmüş ürünlerin elde edilmesi ve bu ikincil ürünlerin serbest dolaşıma sokulması halinde ithalat vergileri; asıl işlem görmüş ürünün ihraç edilen kısmı oranında ikincil işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma girişine ilişkin beyannamenin tescil tarihindeki vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurları esas alınarak hesaplanır. Ancak, izin hak sahibi, bu ürünlere ilişkin vergilerin 114.maddede belirtilen usule göre tahakkukunu talep edebilir. Tarım politikası

çerçevesinde bir vergiye konu olan işlem görmüş ürünlerin vergiye tabi tutulmasına ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanınca belirlenir.

2)*Bir şartlı muafiyet düzenlemesine tabi tutulan ya da serbest bölgeye konulan işlem görmüş ürünlerin ithalat vergileri, söz konusu şartlı muafiyet düzenlemesinin öngördüğü ya da serbest bölgelere ilişkin hükümlerin öngördüğü şekilde hesaplanır. Ancak, işlem görmüş ürünlerin, gümrük kontrolü altında işleme rejimi dışında, yukarda düzenlenen gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanım şekillerinden birine tabi tutulduğu hallerde, uygulanacak vergi 114.üncü madde uyarınca hesaplanan miktardan az olamaz. İlgili kişi, verginin 114 üncü maddede belirtilen usule göre hesaplanmasını isteyebilir.*

3)İthal eşyasının, gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulduğu hallerde, işlem görmüş ürünler söz konusu rejim çerçevesinde vergiye tabi tutulur.

4)*Söz konusu ithal eşyası için amaca yönelik özel kullanım nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergi oranının uygulanmasının öngörüldüğü hallerde, bu uygulamadan işlem görmüş ürünler de yararlandırılır.*

5)*Söz konusu ithal eşyasının Kanun'un 167.maddesi uyarınca ithalat vergilerinden muaf olduğu hallerde, işlem görmüş ürünler de bu muafiyetten yararlandırılır.*

Rejimin Sonlandırılması:3 Sayılı Gümrük Kontrolü Altında İşleme Tebliği'nin 3.maddesinin altıncı fıkrası saklı kalmak kaydıyla, rejimin ibrasında Gümrük Yönetmeliğinin 374 ve 375.maddelerinde belirtilen şartların yerine getirilip getirilmediğine yönelik olarak yetkilendirilmiş gümrük müşavirince düzenlenen tespit raporu Gümrük Yönetmeliğinin 325.maddesi gereğince izin belgesinde öngörülen süre içerisinde veya en geç bu sürenin sona erdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde gümrük müdürlüğüne sunulur. İşlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulmasına ilişkin beyanname, izni veren gümrük idaresinden başka bir gümrük müdürlüğüne de verilebilir ***(3 Sayılı Gümrük Kontrolü Altında İşleme Tebliği'nin 5.maddesi).***

İkincil İşlem Görmüş Ürünlere Uygulanacak İşlemler: Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulan eşyanın işlenmesi sırasında ortaya çıkan ekonomik değeri haiz ikincil işlem görmüş ürünler talep edilmesi halinde;

a)Tasfiyeye tabi tutulabilir.

b)Yeniden ihraç edilebilir.

c)Serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulabilir (yani ithal edilebilir).

d)Mahrece iade edilebilir.

e)İmha edilebilir ***(3 Sayılı Gümrük Kontrolü Altında İşleme Tebliği'nin 6.maddesi).***

Teminat İadesi: *İzni veren gümrük müdürlüğünce*

a)Rejim kapsamındaki eşyanın işlem görmüş ürünler şeklinde serbest dolaşıma girdiğinin,

b)İkincil işlem görmüş ürünler için bu Tebliğin 6.maddesinde belirtilen işlemin yapıldığının,

c)Bu Tebliğin 3.maddesinin altıncı fıkrası uyarınca izin verilen eşyanın telef veya kaybının, tespiti halinde teminat iade edilir ***(3 Sayılı Gümrük Kontrolü Altında İşleme Tebliği'nin 7.maddesi).***

Örnek 15:Sorunsuz şekilde gümrük kontrolü altında işleme rejiminin sonlandırılması, rejim kapsamındaki eşyanın işlem görmüş ürünler şeklinde serbest dolaşıma girmesi, ikincil işlem görmüş ürünlerin (tasfiye, yeniden ihraç, serbest dolaşıma giriş, mahrece iade veya imhası)işlemlerinden birisine tabi tutulması sonucunda, alınan teminat mükellefe iade edilir.

Yetki: Ticaret Bakanlığı (Gümrükler Genel Müdürlüğü)bu Tebliğin uygulanması sırasında ortaya çıkan özel ve zorunlu durumları inceleyip sonuçlandırmaya yetkilidir ***(3 Sayılı Gümrük Kontrolü Altında İşleme Tebliği'nin 9.maddesi).***

Kayıtlar:

1- Geçici ithalat rejimi hariç olmak üzere, *antrepo rejiminde antrepo işleticisi, dahilde işleme, hariçte işleme ve gümrük kontrolü altında işleme rejimlerinde izin hak sahibi veya işleme faaliyetini yapan kişi tarafından ilgili rejime ilişkin kayıtların tutulması zorunludur.* Gümrük idaresi ilgili hususları içeren mevcut hesapları kayıt olarak onaylayabilir.

2- Denetleyici gümrük idaresi, rejim kapsamı eşyanın tamamının veya bir kısmının envanterinin çıkarılmasını isteyebilir.

3- Birinci fıkrada belirtilen kayıtlar ile 385.maddenin dördüncü fıkrası uyarınca geçici ithalat rejimine ilişkin talep edilebilecek kayıtlar aşağıdaki bilgileri içermelidir.

a)Gümrük beyannamesinin verilmediği hallerde, beyannamenin doldurulması zorunlu kutularında bulunması gereken bilgiler,

b)Rejimi kapatan gümrükçe onaylanmış bir işlem ve kullanıma ilişkin beyana ait bilgiler,

c)Rejime girişe ve rejimin kapatılmasına ilişkin diğer belgelerin tarih ve sayısı,

ç)İşleme faaliyetinin niteliği, elleçlemenin türü veya geçici kullanım şekli,

d)Verimlilik oranı ve standart verimlilik oranının kullanılmadığı hallerde bu oranın hesaplanma yöntemi,

e)Eşyanın bulunduğu yer ile nakil ve devrine ilişkin ayrıntıları da kapsayacak şekilde eşyanın takibini mümkün kılan bilgi,

f)Eşyanın tespiti için gerekli ticari veya teknik tanımlar,

g)Eşdeğer eşyanın kullanıldığı dahilde işleme rejiminde tüm eşya hareketinin takibini mümkün kılan bilgiler.

4- Gümrük idareleri depolanan, işlenen veya kullanılan eşyanın tabi olduğu rejimin denetimi ve gözetimini olumsuz etkilememesi şartıyla, üçüncü fıkrada belirtilenlerin bir kısmını istemeyebilir ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 321.maddesi).***

Rejimin Kapatılma Başvurusu:

1)İzin belgesinde öngörülen süre içerisinde veya en geç bu sürenin sona erdiği tarihten itibaren

a)Şartlı muafiyet sisteminin kullanıldığı dahilde işleme rejiminde veya *gümrük kontrolü altında işleme rejiminde, rejimin kapatılması için bir ay içerisinde*,

b)Geri ödeme sisteminin kullanıldığı dahilde işleme rejiminde, ithalat vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması talebi için Kanunun 121.maddesinin üçüncü fıkrasına göre belirlenen süre içerisinde, Denetleyici gümrük idaresine başvuru yapılır.

2)*Birinci fıkranın (a)bendinde belirtilen süre içerisinde rejim kapatma başvurusu yapılmaması halinde, denetleyici gümrük idaresi rejimi re'sen kapatabilir.*

3)*Denetleyici gümrük idaresi tarafından aksi belirlenmediği takdirde, rejimin kapatılması ya da ithalat vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması başvurusu aşağıdaki hususları içerir:*

a)İzin belgesinin tarih ve sayısı,

b)Kapatılma, geri verme veya kaldırılma talebine konu veya üçgen trafik sistemi çerçevesinde rejim kapsamına girmiş ithal eşyasının miktarı,

c)İthal eşyasının gümrük tarife istatistik pozisyonu,

ç)İthal eşyasının tabi olduğu ithalat vergilerinin oranı ve gümrük kıymeti,

d)İthal eşyasının rejime girişine ilişkin beyannamelerin tarih ve sayısı,

e)Rejime tabi tutulan değişmemiş eşya veya işlem görmüş ürünün, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin gümrük beyannameleri veya diğer belgeler,

f)Verimlilik oranı,

g)Kapatılma işleminde kıymet ölçme yönteminin kullanıldığı durumlarda, işlem görmüş ürünlerin kıymeti,

ğ)Ödenecek veya geri verilecek ya da kaldırılacak ithalat vergileri ve gerektiğinde ödenecek faiz tutarı (Bu tutar 357.maddenin uygulanmasına dayanıyorsa bu husus ayrıca belirtilir),

h)*Gümrük kontrolü altında işleme rejiminde, işlem görmüş ürünün gümrük tarife istatistik pozisyonunun ve gümrük kıymetinin belirlenmesi için gerekli unsurlar yer alır* ***(Gümrük Yönetmeliği'nin 325.maddesi).***

Cezai Müeyyide: Ceza koyan özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın izin süresinin bitimini takiben bir ay içerisinde rejimin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmesi halinde Gümrük Kanununun 241.maddesinin 3/h bendi uyarınca işlem yapılır. Rejim kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın izin verilen süresinin bitimini takiben iki ayı aşmayan süre içerisinde rejimin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmesi halinde Gümrük Kanununun 241.maddesinin 4/h bendi

uyarınca işlem yapılır.

Yukarıda belirtilen süreler dahilinde işlemleri bitirilmeyen eşya ile rejim hükümlerinin ihlali halinde Gümrük Kanununun 238.maddesi uyarınca işlem yapılır ***(3 Sayılı Gümrük Kontrolü Altında İşleme Tebliği'nin 8.maddesi).***

- Dahilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ve tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimi hükümlerine tabi eşyaya ilişkin olarak yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda; birinci fıkrada belirtilen farklılıkların tespiti durumunda vergi farkının yarısı tutarında idari para cezası verilir ***(Gümrük Kanunu'nun 234/2.maddesi).***

- *Gümrük Kanunu'nun 241.maddenin üçüncü fıkrasının (h),(l)ve (m)bentleri, dördüncü fıkrasının (g)ve (h)bentleri ile beşinci fıkrasının (b)bendinde belirtilen durumlar hariç; Dahilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ile geçici ithalat rejimine ilişkin hükümlerin ihlali hâlinde, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası uygulanır* ***(Gümrük Kanunu'nun 238/1-a.maddesi).***

- 241/1.madde: Bu Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere, bu Kanuna ve bu Kanunda tanınan yetkilere dayanılarak çıkarılan ikincil düzenlemelerle getirilen hükümlere aykırı hareket edenlere söz konusu düzenlemelerde açıkça öngörülmüş olması kaydıyla altmış TL usulsüzlük cezası uygulanır….**3.**Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde 1.fıkrada belirtilen miktarın iki katı olarak uygulanır:… h)Dâhilde işleme rejimi ve gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın izin verilen süresinin bitimini takiben bir ay içerisinde rejimin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmesi, yeniden ihracı veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması ***(Gümrük Kanunu'nun 241/3-h.maddesi kapsamında ceza uygulanır).***

- *Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak, Türkiye Gümrük Bölgesine getirildiği veya gümrük kontrolüne tabi tutulmadığı saptanan eşyaya,5606 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile ilgili diğer kanun hükümleri uygulanır* ***(Gümrük Kanunu'nun 54.maddesi).***

- İlgili Kişiler; *Gümrük Kanunu'nun 11.maddesinde belirtilen belge ve bilgileri gümrük kontrolü amacıyla beş yıl süre ile saklamak zorundadırlar.* Belge saklama süresi; **a)**(b)bendinde öngörülen haller dışında, serbest dolaşıma girmek veya ihraç edilmek üzere beyan edilen eşya ile ilgili olarak, serbest dolaşıma giriş veya ihracat beyanlarına ilişkin belgelerin tescil edildiği yılın, **b)**

Nihai kullanımları nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergisi ile Türkiye'de serbest dolaşıma giren eşya için, gümrük gözetimine tabi olmalarının sona erdiği yılın, **c)**Başka bir gümrük rejimine tabi tutulan eşya için, söz konusu gümrük rejiminin sona erdiği yılın, **d)**Serbest bölgeye konulan eşya için, buralardan çıktıkları yılın, sonundan itibaren işlemeye başlar ***(Gümrük Kanunu'nun 13.maddesi).***

SONUÇ

Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi: Serbest dolaşıma girmemiş eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde, ithalat vergilerine veya ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, niteliğini veya durumunu değiştiren işlemlere tabi tutulmaları ve bu işlemlerden elde edilen ürünlerin gümrük vergileri üzerinden serbest dolaşıma girmelerine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir. Elde edilen bu tür ürünler, işlenmiş ürün olarak adlandırılır.

- *Değişmemiş eşyaya veya izinde öngörülen işlemin ara aşamalarından birinde bulunan ürünlere ilişkin bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, gümrük vergileri tutarı, ithal eşyasının bu rejime ilişkin beyannamenin tescili sırasında yürürlükte bulunan vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına dayanılarak belirlenir.*

- 371 ila 375 inci maddelerde bahsedilen gümrük kontrolü altında işleme rejimi, işlenmiş ürünün ithalat vergisinin, bünyesinde bulundurduğu ithal ürünün vergisinden daha düşük olduğu işlemler için uygulanır.

- Gümrük kontrolü altında işleme rejimi; serbest dolaşıma girişinde aranılan bazı teknik düzenlemelere uygunluğunun sağlanması için işleme faaliyetine tabi tutulması gereken eşyada da uygulanır.

Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi; Gümrük Kanunu'nun 80 ilâ 83.Maddelerinde sayılan Şartlı muafiyet düzenlemesi ve Ekonomik etkili gümrük rejimlerinden bir tanesidir.

Gümrük Kontrolü Altında İşleme İzni; İşleme işini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine gümrük idarelerince verilir. İzin, sadece Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere;

a)İşlenmiş ürünler içinde ithal eşyasının teşhisinin mümkün olduğu,

b)Eşyanın işlenmesinden sonra, rejime tabi tutulduğu sıradaki niteliğine veya durumuna dönüştürülmesinin ekonomik olarak mümkün olmadığı,

c)Rejimin uygulanmasının, ithal eşyasının tabi olduğu menşe ve miktar kısıtlaması kurallarının etkilerini saptırmayacağı,

d)Türkiye'deki benzer eşyanın üreticilerinin temel ekonomik çıkarlarını olumsuz etkilemeyen, bir işleme faaliyeti gerçekleştirme veya devam ettirme yönündeki ekonomik amaçlara uyulduğu ,hallerde verilir.

Bu Yazı Gümrük ve Ticaret Başmüfettişi Sayın Kerim ÇOBAN Tarafından Kaleme Alınmıştır.

Makale Eklerini Görmek İçin Tıklayınız.

KAYNAKÇA:

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu.
- Gümrük Yönetmeliği.
- 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu.
- Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği.
- Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin 1 Sayılı Gümrük Genel Tebliği.
- 3 Sayılı Gümrük Kontrolü Altında İşleme Tebliği.
- Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 2016/18 Sayılı Genelgesi.